

Strandingen gedurende de winter 2010 aan de Westkust

Marie-Thérèse Vanhaelen

Een uiterst lange bitsige winter met verschillende sneeuw- en vriesperiodes en alle ellende vandien, zo zullen we ons de winter van 2010 blijven herinneren. Voor het leven in zee, dus ook voor wat het strandaanspoelsel betreft, had dit opvallende gevolgen.

We geven een overzicht aan de hand van de strandwaarnemingen van René Billiau (RB), Godfried Warreyn (GW) en mezelf (MV) en beginnen met de meest spectaculaire strandingen, die ook de media haalden :

Asterias rubens, de gewone zeester en *Ensis directus*, de Amerikaanse zwaardscheden

De eerste winterse toestanden kregen we van 17 tot 21 december met temperaturen tot -10°.

De eerste tien dagen van januari wisselden zware sneeuwbuien en vriesweer elkaar af. Hevige windstoten en een heuse sneeuwstorm sloten deze tweede vriesperiode af. Onmiddellijk daarna, op 12 januari 2010, meldde R. Billiau dat er honderdduizenden zeesterren aangespoeld waren in De Panne, over de ganse lengte van de dijk en het Westhoekstrand; ze waren vergezeld van massaal gestrande Amerikaanse zwaardscheden waarvan vele levend. Ook slangsterren *Ophiura texturata* en zee-egels *Psammechinus miliaris* lagen er overvloedig.

Op 14 januari 2010 zag G. Warreyn te Koksijde, Ster der Zee eveneens duizenden zeesterren tussen 4 en 10 cm en honderden slangsterren. R. Billiau inspecteerde nogmaals het Westhoekstrand en nu lagen de jonge zeesterren opgehoopt tot een 30 cm dikke laag tegen de dijk.

Op 15 januari 2010 trok ik te Koksijde van Ster der Zee tot Oostduinkerke Sint-André. Ook hier hetzelfde beeld : massaal zeesterren en Amerikaanse zwaardscheden, opgehoopt tot dammen tegen de strandhoofden.

Vanaf 28 januari 2010 begon weer een sneeuwperiode van 4 dagen; dadelijk daarna, op 1 februari spoelden er op het strand te Oostduinkerke opnieuw honderdduizenden zeesterren aan. Enkele waren 18 cm, de meeste rond 12 cm en de kleinste exemplaren waren 2,5 cm. Er zaten nogal wat drie- en vierarmige zeesterren bij die een begin van regeneratie vertoonden. R. Billiau meldde dat hij één zeester met zes armen en één met acht armen vond.

Na de eerste stranding waren op 19 januari alle zeesterren terug in zee verdwenen (RB)

Waarschijnlijk is het diezelfde massa die, op 1 februari voor de tweede maal terug gestrand is en opnieuw na één dag in zee verdween.

Tot hier het indrukwekkende beeld van de Westkuststranden in winter 2010.

Bij het andere aanspoelsel vielen vooral op :

Crustacea

- *Necora puber*, de fluwelen zwemkrab: 160 dieren en schilden in De Panne.
- *Polybius navigator*, de gewimperde zwemkrab: 36 dieren en 10 schilden in De Panne; in Koksijde 11 schilden.
- *Cancer pagurus*, de Noordzeekrab: een 40-tal dieren en 30-tal schilden in De Panne en in Koksijde 9 dieren en een 15-tal schilden.

Mollusken

- *Lutraria angustior*, de smalle otterschelp : 10 doubletten waarvan 3 levende en 4 met vleesresten in De Panne (RB) en 3 lege doubletten in Koksijde (GW en MV)
- *Lutraria lutraria*, de gewone otterschelp : 93 doubletten waaronder levende en exemplaren met vleesresten in De Panne (RB) en 103 te Koksijde waarvan 44 met vleesresten (MV en GW)
- *Macra corallina*, de grote strandschelp : zeer talrijk levende exemplaren in De Panne; in Koksijde een twintigtal met dood dier en een honderdtal met vleesresten.
- *Solen marginatus*, de messchede : op 3 februari 2010 vond ik, van Sint-Idesbald tot Koksijde Schipgat 67 verse doubletten, waarvan 21 met vleesresten; de dag nadien raapte ik 77 verse doubletten op waarvan 31 met vleesresten tussen Ster der Zee en het Schipgat.

Op 5 februari vond René Billiau in De Panne 27 verse doubletten en op 23 februari nog 8 exemplaren.

Na de zware storm van 28 februari meldde R. Billiau dat er in De Panne op 1 maart opnieuw 49 doubletten strandden, waarvan zelfs 3 levende en sommige met vleesresten.

Voor deze soort bleef het niet bij een winterstranding want een maand later, op 2 april zag Godfried Warreyn minstens een paar honderd verse messcheden op het Westhoekstrand in De Panne.

Het valt op dat de populatie *Solen marginatus* vóór de Westkust goed stand houdt, ondanks de allesoverheersende concurrentie van *Ensis directus*, die in hetzelfde gebied leeft, namelijk dicht onder de kust en tot zelfs op het strand; in

tegenstelling hiermee slagen onze inheemse soorten *Ensis minor*, het klein tafelmesheft, en *Ensis arcuatus*, de grote zwaardschede er blijkbaar niet in zich te handhaven. *Ensis minor* verdween rond 2000 van onze stranden. Ook de grote zwaardschede is er, na verschillende opflakkingen vanaf juni 2008 niet meer vers aangetroffen.

Met deze vaststelling sluiten we het hoofdstuk winterstrandings 2010 af en kijken uit naar wat het strand in de lente en zomer 2010 zal te bieden hebben.

Summary

The author summarises the main results of beach combings in winter 2010 along the western part of the Belgian coast. Large wrecks occurred of the common starfish *Asterias rubens* and the American jackknife *Ensis directus*. (GR)

**Ter Yde, I
8670 Koksijde**